

LPO.410.019.04.2015

P/15/091

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/091 – Zapewnienie przez organy administracji publicznej dostępu do jezior stanowiących wody publiczne
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Jolanta Oko-Brzezińska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 95205 z 20 lipca 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Gnieźnie, ul. Jana Pawła II 9/10, 62-200 Gniezno (dalej „Starostwo”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Starosta Gnieźnieński, Beata Tarczyńska ¹ (dowód: akta kontroli str. 4)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości², działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Starostwo było dobrze przygotowane organizacyjnie do wykonywania zadań związanych z ustalaniem przebiegu linii brzegu, wydawaniem pozwoleń wodnoprawnych, decyzji legalizujących urządzenia wodne, a także decyzji nakazujących likwidację urządzeń wodnych. We wszystkich zbadanych przypadkach powiadomiono strony o wszczęciu postępowań administracyjnych. Decyzje sporządzane były zgodnie z wymogami określonymi w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego³ i zawierały m.in. oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem oraz pouczenie o trybie odwołania ze wskazaniem właściwego organu.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła przypadków niewyegzekwowania od podmiotów wnioskujących o wydanie pozwoleń wodnoprawnych przedłożenia dokumentów potwierdzających, że lokalizacja tych urządzeń nie narusza przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Prowadzenie postępowań administracyjnych w zakresie wydawania pozwoleń wodnoprawnych, ustalania linii brzegu oraz stwierdzonych przypadków wybudowania urządzeń wodnych bez pozwolenia

¹ Poprzednio (w okresie od 1 grudnia 2010 r. do 1 grudnia 2014 r.) Starostą był Dariusz Pilak (dalej „ówczesny Starosta”).

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. W przypadku, gdy sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia się ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 267, ze zm., dalej: Kpa.

Według danych zawartych w ewidencji gruntów i budynków, prowadzonej przez Starostę, na obszarze powiatu gnieźnieńskiego znajdowało się 39 jezior położonych na 58 działkach o łącznej powierzchni 3.008,99 ha. Z tego Skarb Państwa był właścicielem 29 działek (o łącznej powierzchni 1.400,90 ha), Starosta Gnieźnieński 13 działek (594,01 ha), miasto Gniezno jednej działki (10,29 ha), gmina Trzemeszno dwóch działek (18,53 ha), Państwowe Gospodarstwo Rybne czterech działek (25,52 ha), Polski Związek Wędkarski jednej działki (12,47 ha), Agencja Nieruchomości Rolnych trzech działek (883,72 ha) i osoby prywatne pięciu działek (63,55 ha). Według ewidencji gruntów i budynków jedno jezioro⁴ o powierzchni 18,53 ha zamiast wody powierzchniowe płynące (wp) określone zostało jako nieużytek (n). Spośród ww. 39 jezior, stanowiących własność Skarbu Państwa, 37 jeziorami o łącznej powierzchni 2.616,83 ha zarządzał Marszałek Województwa Wielkopolskiego, dwoma o łącznej powierzchni 392,16 ha Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu⁵.

(dowód: akta kontroli str. 10-19, 21)

1.1. W regulaminach⁶ organizacyjnych Starostwa, zadania z zakresu ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne⁷ (dalej: Prawo wodne), w tym zadania związane z wydawaniem decyzji o ustaleniu linii brzegu i pozwoleń wodnoprawnych przydzielone zostały Wydziałowi Ochrony Środowiska⁸. Prowadzeniem postępowań i przygotowywaniem decyzji w zakresie: ustalania linii brzegowej, udzielania pozwoleń wodnoprawnych na wykonywanie urządzeń wodnych typu: mury oporowe, bulwary, nadbrzeża, pomosty, przystanie i kąpieliska, a także związanych z wydawaniem decyzji o cofnięciu lub ograniczeniu pozwolenia wodnoprawnego zajmowało się trzech pracowników spośród 10 zatrudnionych w tym Wydziale⁹, a od 6 lutego 2015 r. dwóch pracowników. Upoważnionymi do podpisywania decyzji w ww. sprawach byli: Dyrektor Wydziału oraz jego Zastępca.

(dowód: akta kontroli str. 26-157)

1.2. W latach 2011-2015 (do 10 września), do Starostwa nie wpływały wnioski o wydanie decyzji o ustalenie linii brzegu jezior. Starosta w ww. okresie nie wydawał z urzędu decyzji o ustaleniu linii brzegu. Dla objętych badaniem dwóch jezior, tj. jeziora Popielewskiego¹⁰ i jeziora Lednickiego¹¹ Starosta nie ustalił linii brzegu. Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska wyjaśniła, że nie wydano decyzji o ustaleniu linii brzegu dla żadnego z jezior powiatu Gnieźnieńskiego, ponieważ nie wpłynęły wnioski w tym zakresie. Z urzędu również nie zostały wydane takie decyzje, ponieważ dotychczas nie przeprowadzono modernizacji ewidencji gruntów i budynków dla tych obrębów.

(dowód: akta kontroli str. 165, 168, 204-205)

⁴ Ławiczo nr działki 5087, gmina Ławiczo, obręb Dwór i Las.

⁵ Według danych uzyskanych z Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu, Inspektorat w Gnieźnie.

⁶ Uchwała nr XIV/155/2008 Rady Powiatu Gnieźnieńskiego z dnia 24 stycznia 2008 r. zmieniona uchwałą nr XXXIV/282/2009 Rady Powiatu z dnia 30 kwietnia 2009 r., zmieniona uchwałą nr II/13/2010 rady Powiatu z dnia 16 grudnia 2010 r., zmieniona uchwałą nr V/41/2011 z dnia 24 lutego 2011 r. (obowiązująca do 31 maja 2015 r.) i uchwała nr IX/45/2015 Rady Powiatu Gnieźnieńskiego z dnia 28 kwietnia 2015 r. (obowiązująca od 1 czerwca 2015 r.).

⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 469.

⁸ Do 31 maja 2015 r. wydział ten nosił nazwę „Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa”.

⁹ Od 1 czerwca 2015 w wydziale tym zatrudnionych było siedmiu pracowników.

¹⁰ Nr działki 530/1, obręb Zieleń o powierzchni 317,36 ha.

¹¹ Nr działki 18, obręb Imiolki o powierzchni 73,50 ha.

1.3. W latach 2011-2015 (do 27 lipca) Starosta udzielił 12¹² pozwoleń wodnoprawnych na urządzenia wodne, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 19 lit. h Prawa wodnego. Dotyczyły one budowy pomostów. Urządzenia te zlokalizowane były na jeziorach: Niedzięgiel (5 pomostów), Wierzbiczańskie (3 pomosty), Ostrowickim (2 pomosty), Łopienno (1 pomost) i Turostowskie (1 pomost). W toku postępowania o wydanie ww. decyzji, we wszystkich badanych przypadkach przekazano zainteresowanym stronom zawiadomienie o wszczęciu postępowania, w tym m. in. wykonującym uprawnienia właścicielskie w imieniu Skarbu Państwa (Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu lub Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego) oraz gospodarstwu rybackim. Następnie, wyżej wymienionym przekazano decyzje zezwalające na wykonanie urządzeń wodnych.

(dowód: akta kontroli str. 166, 206-245)

1.4. W latach objętych kontrolą, do Starostwa nie wpłynęły wnioski o udzielenie pozwoleń wodnoprawnych na urządzenia wodne (wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 19 lit. h Prawa wodnego) zlokalizowane na jeziorach objętych kontrolą tj. Popielewskim i Lednickim. W związku z tym Starosta nie wydawał w tym zakresie decyzji. Pozwolenia wodnoprawne na urządzenia wodne (art. 9 ust. 1 pkt 19 lit. h) zlokalizowane na jeziorze Popielewskim i Lednickim udzielone były w latach 2001-2010. Na budowę urządzeń wodnych (dwóch pomostów i przystani) na jeziorze Popielewskim udzielono trzech pozwoleń wodnoprawnych, a na jeziorze Lednickim udzielono sześć pozwoleń wodnoprawnych na budowę sześciu pomostów. Inwestorzy, pomimo obowiązku wynikającego z art. 30 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹³, nie dokonali zgłoszenia zamiaru budowy tych pomostów i przystani.

(dowód: akta kontroli str. 170-206, 250)

1.5. Szczegółowym badaniem objęto 12 postępowań o wydanie decyzji w sprawie udzielenia pozwoleń wodnoprawnych na zbudowanie pomostów zlokalizowanych na jeziorach: Niedzięgiel (5 pomostów), Wierzbiczańskie (3 pomosty), Ostrowickim (2 pomosty), Łopienno (1 pomost) i Turostowskie (1 pomost). We wszystkich przypadkach były one wydane w drodze decyzji na wniosek inwestora po złożeniu operatu wodnoprawnego sporządzonego zgodnie z wymogami określonymi w art. 132 ust. 1-3 Prawa wodnego. W decyzjach tych ustalono cel i zakres korzystania z wód z wyszczególnieniem parametrów urządzeń wodnych (m.in. ich kształtu, długości, szerokości - w pięciu na 12 decyzji podano parametr maksymalnej wysokości od korony pomostu do dna jeziora). W sześciu na 12 postępowań, do wniosku inwestorzy dołączyli decyzje o warunkach zabudowy, a w pozostałych sześciu przypadkach takiej decyzji nie załączono. W dwóch przypadkach inwestorzy wystąpili z wnioskiem o pozwolenie na budowę¹⁴ i w trzech przypadkach¹⁵ (na 10) inwestorzy dokonali na podstawie art. 30 Prawa budowlanego, zgłoszenia zamiaru

¹² w tym: 0 w 2011 r., 4 w 2012 r., 5 w 2013 r., 1 w 2014 r. i 2 w 2015 (do 30 czerwca).

¹³ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409, ze zm.

¹⁴ Budowa dwóch pomostów wymagała uzyskanie pozwolenia na budowę zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 16 ustawy Prawo budowlane tj. budowa pomostu o długości całkowitej powyżej 25 m i wysokości, liczonej od korony pomostu do dna akwenu powyżej 2,50 m, służących do cumowania niewielkich jednostek pływających, jak łódzie, kajaki, jachty, uprawnia wędkarstwa i rekreacji (dotyczy decyzji nr OS.6341.53.2012 i decyzji nr OS.6341.16.2013).

¹⁵ Dotyczy to decyzji nr: OS.6341.105.2012, OS.6341.88.2014 i OS.6341.101.2014.

budowy urządzeń wodnych. W siedmiu przypadkach¹⁶ takiego zgłoszenia nie dokonali, pomimo obowiązku wynikającego z ww. przepisu.

(dowód: akta kontroli str. 246-248)

1.6. W latach 2011-2015 (do 30 czerwca) do Starostwa nie wpłynęły wnioski o legalizację urządzeń wodnych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 19 lit. h Prawa wodnego, wobec czego Starosta nie wydawał żadnej decyzji o legalizacji urządzeń wodnych wykonanych bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego.

(dowód: akta kontroli str. 166)

1.7. W latach 2011-2015 (do 30 czerwca) Starosta nie wydał decyzji dotyczących likwidacji urządzeń wodnych.

(dowód: akta kontroli str. 166)

1.8. Analiza dokumentacji dotyczącej 12 postępowań administracyjnych w sprawie wydania pozwoleń wodnoprawnych wykazała m.in., że we wszystkich przypadkach:

- wszczęto postępowanie oraz zawiadomiono strony o jego wszczęciu, a wydane decyzje zawierały elementy wymagane dyspozycją art. 107 § 1 Kpa, tj. m.in.: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie o trybie odwołania ze wskazaniem właściwego organu, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji,
- decyzje wydano w terminie od 15 do 30 dni od dnia otrzymania wniosku.

(dowód: akta kontroli str. 246-248)

1.9. Starostwo, stosownie do wymogów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków¹⁷, określiło w regulaminie organizacyjnym procedurę ewidencjonowania i rozpatrywania skarg i wniosków. Rejestrację i koordynowanie rozpatrywania skarg i wniosków przypisano do zadań inspektora ds. kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 89-90, 300-301)

1.10. Z analizy dokonywanych w badanym okresie wpisów w prowadzonej w Starostwie ewidencji skarg i wniosków nie wynika, aby wpłynęły skargi i wnioski dotyczące m.in. ograniczenia dostępu do jezior stanowiących wody publiczne oraz dotyczące budowy urządzeń wodnych bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego.

(dowód: akta kontroli str. 251)

1.11. Starosta Gnieźnieński wyjaśniła, że nie przeprowadzono modernizacji ewidencji gruntów i budynków dla większości obrębów, (m.in. w obrębie działek Skarbu Państwa stanowiących jeziora) z powodu niewystarczających środków finansowych otrzymywanych na ten cel. Podała również, że obecnie powiat przygotowuje projekt pn. „Infrastruktura informacji przestrzennej dla powiatu gnieźnieńskiego”, finansowany ze środków europejskich, w ramach którego przewiduje się m.in. przeprowadzenie

¹⁶ Dotyczy to decyzji nr: OS.6341.B.33/11, OS.6341.51.2012, OS.6341.68.2012, OS.6341.111.2012, OS.6341.25.2013, OS.6341.33.2013, OS.6341.58.2014.

¹⁷ Dz. U. Nr 5, poz. 46.

prac związanych z modernizacją ewidencji gruntów i budynków dla całego powiatu gnieźnieńskiego.

(dowód: akta kontroli str. 21)

1.12. W toku oględzin¹⁸ fragmentów linii brzegowej jezior, które obejmowały grunty pokryte wodami stanowiącymi jezioro Lednica (dz. nr 18 w trwałym zarządzie Marszałka Województwa Wielkopolskiego), w miejscowości Imiołki¹⁹ (gmina Kiszkowo) oraz gruntów pokrytych wodami stanowiącymi jezioro Popielewskie (dz. nr 530/1 w trwałym zarządzie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu), w miejscowości Zieleń²⁰ (gmina Trzemeszno) stwierdzono posadowione na gruntach Skarbu Państwa, 27 urządzeń wodnych, w tym 12 urządzeń²¹ na jeziorze Popielewskim oraz 15 urządzeń²² na jeziorze Lednickim. Na wykonanie tych urządzeń Starosta Gnieźnieński nie wydawał pozwoleń wodnoprawnych. Również Starosta (jako organ administracji architektoniczno-budowlanej) w odniesieniu do tych obiektów nie wydał pozwolenia na budowę, o którym mowa w art. 28 ust. 1 Prawa budowlanego, jak również nie otrzymał zgłoszeń o zamiarze ich wybudowania (art. 30 ust. 1 Prawa budowlanego).

(dowód: akta kontroli str. 252-273)

Ustalone
nieprawidłowości

W kontrolowanym zakresie stwierdzona została następująca nieprawidłowość:

W pięciu przypadkach²³, Starosta wydał pozwolenie wodnoprawne, pomimo że do wniosku o wydanie pozwolenia nie dołączono decyzji o warunkach zabudowy jezior (Ostrowickie na wysokości działek 143, 144, Niedzięgiel na wysokości działki 154, Łopienno na wysokości działki 377, Wierzbiczańskie na wysokości działki 29, 140/27). Wymóg ten wynika z art. 131 ust. 2 pkt 2 Prawa wodnego oraz art. 125 pkt 2 te same ustawy stanowiących, że pozwolenie wodnoprawne nie może naruszać ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy.

(dowód: akta kontroli str. 243-245)

Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Dyrektor Wydziału Architektury i Budownictwa wskazali na przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 59 ust. 1 w związku z art. 50 ust. 2) wyjaśniając, że dla urządzeń wodnych wymagających zgłoszenia nie jest wymagana decyzja o lokalizacji celu publicznego, ani decyzja o warunkach zabudowy. W ich ocenie, w ww. przypadkach organ nie miał obowiązku żądania decyzji o warunkach zabudowy ponieważ przypadki te wymagały tylko zgłoszenia zamiaru budowy, a nie wymagały pozwoleń na budowę. Ponadto w wyjaśnieniach podali, że jeśli dla wydania pozwoleń

¹⁸ przeprowadzonych w toku kontroli NIK w PINB w Gnieźnie (LPO.410.019.04.2015).

¹⁹ w części przyległej do kompleksu działek nr 17/3, 17/2, 30, 30/1, 31/10, 31/11, 31/8, 31/9, 31/5, 31/6

²⁰ w części przyległej do kompleksu działek nr 1/12, 1/13, 1/14, 1/15, 1/16, 1/17, 3, 2/1, 4/2, 5/36, 5/37

²¹ na wysokości działki 1/12, 1/13, 1/15, 1/16, 4/2 i 5/30 znajdowały się pomosty konstrukcji drewnianej lub stalowo-drewnianej (na stałe związane z gruntem) o powierzchni wynoszącej od 10 do 26 m² wraz z plażą na działce 530/1 na terenie, której wykonano kamienny murek oporowy trasy prowadzącego z działki nr 5/37 na granicy, której wykonano przesuwane ogrodzenie (bramę). Na wysokości działek nr 1/13, 1/15 i 1/16 znajdowały się cztery ujęcia wód powierzchniowych.

²² na wysokości działek 17/4, 17/3, 17/2, 30, 31/10, 31/11 i 31/5 znajdowały się pomosty konstrukcji drewnianej lub stalowo-drewnianej (na stałe związane z gruntem) o powierzchni wynoszącej od 5 do 34 m², na wysokości działek 30 i 31/1 i 31/9 znajdowały się pomosty konstrukcji stalowo-drewnianej wraz z przyległymi do nich plażami (piaszczysto-trawiastymi). Na wysokości działek 31/1 i 31/11 znajdowały się dwa ujęcia wód powierzchniowych.

²³ dotyczy to decyzji nr: OS.6341.B.33/11, OS.6341.105.2012, OS.6341.111.2012, OS.6341.25.2013, OS.6341.88.2014.

wodnoprawnych dla urządzeń wodnych podlegających zgłoszeniu zamiaru budowy trzeba będzie przedłożyć decyzję o warunkach zabudowy to przedłuży, utrudni, sformalizuje i skomplikuje to procedury wydawania pozwoleń wodnoprawnych i wpłynie znacząco na spadek wniosków.

(dowód: akta kontroli str.274-278)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela wyżej przedstawionego stanowiska. Każda bowiem zmiana zagospodarowania terenu, w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania terenu, wymaga ustalenia w drodze decyzji warunków zabudowy. Zasada ta ma zastosowanie także w przypadku zmian zagospodarowania terenu, które nie wymagają pozwoleń na budowę, o czym stanowi art. 59 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym²⁴. Ponadto należy zaznaczyć, iż przywołany przez składających wyjaśnienia art. 50 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zwalnia z wymogu uzyskania dla robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, nie wskazuje natomiast na zwolnienie z konieczności uzyskania decyzji o warunkach zabudowy.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 1 ust. 3 Prawa wodnego, gospodarowanie wodami jest realizowane przez współpracę administracji publicznej, użytkowników wód i przedstawicieli lokalnych społeczności tak, aby uzyskać maksymalne korzyści społeczne. Mimo, że dotychczas nie było podstaw do ustalania linii brzegu w drodze decyzji (ze względu na brak wniosku składanego przez osobę mającą interes prawny i faktyczny), na co w złożonych wyjaśnieniach wskazał Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska, to jednak jej brak (dla jezior powiatu gnieźnieńskiego) utrudnia powszechne korzystanie z wód publicznych. W szczególności dotyczy to egzekwowania zakazu grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu. Wiąże się to także z postępowaniami, w których wydawane są pozwolenia na budowę obejmujące nieruchomości przyległe do gruntów oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków symbolem – Wp, dla których nie dokonano dotychczas rozgraniczenia gruntów.

(dowód: akta kontroli str. 21, 165, 168, 204-205)

2. NIK zwraca uwagę na brak odpowiedniej koordynacji, pomiędzy Wydziałami Starostwa odpowiedzialnymi za prowadzenie postępowań z zakresu administracji budowlanej oraz wynikających z Prawa wodnego. Ustalono, że w trakcie kontroli Starosta uzyskał informację, że w latach 2011-2015 wybudowano pomosty bez wymaganego zgłoszenia zamiaru ich budowy, mimo że w sprawach tych wydano wcześniej pozwolenia wodnoprawne na wykonanie urządzeń wodnych.

Dotyczy to także pozwoleń na wykonanie urządzeń wodnych (wydanych w latach 2001-2010) położonych na jeziorze Popielewskim i jeziorze Lednickim, na których wybudowano osiem pomostów.

Według wyjaśnień Etatowego Członka Zarządu Starostwa, przyczyną takiego stanu było to, że Dyrektor wydziału Architektury i Budownictwa nie miał wiedzy o udzielonych pozwoleniach wodnoprawnych. W wyjaśnieniach tych podano również, że obecnie zostały podjęte działania polegające na wystąpieniu do Powiatowego Inspektora Budowlanego w Gnieźnie o przeprowadzenie kontroli zrealizowanych pomostów w lokalizacjach określonych w pozwoleniach wodnoprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 298-299)

²⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 199, ze zm.

3. NIK zwraca uwagę, iż w przypadkach opisanych w pkt. 1.12 niniejszego wystąpienia, w których urządzenia wodne zostały wykonane bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego, organ właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego, a więc Starosta nakłada na właściciela tego urządzenia, w drodze decyzji, obowiązek likwidacji urządzenia, ustalając warunki i termin likwidacji. Zgodnie z art. 64a ust. 5 Prawa wodnego, obowiązek taki powstaje w sytuacji, gdy właściciel urządzenia wodnego nie uzyskał decyzji o legalizacji urządzenia wodnego lub nie wystąpił z wnioskiem o jego legalizację. Przypadki wykonania urządzeń wodnych bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego stwierdzono w toku kontroli NIK.

(dowód: akta kontroli str. 252-273, 298-299)

4. NIK zwraca uwagę na brak jednolitego podejścia przy określaniu podstawowych parametrów charakteryzujących urządzenie wodne, które zawierają wydawane pozwolenia wodnoprawne. Stwierdzono bowiem, że w pięciu spośród 12 badanych pozwoleń wodnoprawnych nie określono wysokości pomostu od jego korony do dna akwenu. Całkowita wysokość pomostu ma m.in. wpływ na to, czy jego budowa wymagać będzie pozwolenia na budowę lub zgłoszenia zamiaru jego budowy.

(dowód: akta kontroli str. 243-245, 295)

5. NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 14a Prawa wodnego, Starosta nie jest uprawniony do wykonywania uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa w stosunku do nieruchomości pokrytych wodami powierzchniowymi płynącymi jezior.

Przepis ten stanowi bowiem, że grunty pokryte wodami powierzchniowymi płynącymi stanowiącymi własność Skarbu Państwa są zasobem nieruchomości Skarbu Państwa. Do zasobu tego nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami²⁵. Z ustaleń kontroli NIK wynika, że dotyczy to 13 działek oznaczonych jako wody płynące o powierzchni łącznej 594,01 ha, które znajdują się obecnie w zasobie nieruchomości prowadzonym przez Starostę²⁶.

Starosta Gnieźnieński w wyjaśnieniach podała, że nie podjęto dotychczas działań w celu przekazania nieruchomości (jezior stanowiących wody płynące) Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego, ponieważ nie została przeprowadzana modernizacja ewidencji gruntów i budynków w obrębie działek Skarbu Państwa stanowiących jeziora z powodu niewystarczających środków finansowych na ten cel.

(dowód: akta kontroli str. 10-17, 21)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁷, wnosi o prowadzenie postępowań o wydanie pozwoleń wodnoprawnych z uwzględnieniem wymogów dotyczących zmian sposobu zagospodarowania terenów, wynikających z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

²⁵ Dz. U. z 2015 r., poz. 782, ze zm.

²⁶ Działki nr: 1/5 obręb Gniezno, 152 i 143 obręb Świniary, 1 obręb Działyń, 123 obręb Dębica, 29 obręb Owieczki, 42 obręb Kamieniec, 145/1 obręb Ostrowite, 1 obręb Cytrynowo-Bystrzyca, 72 obręb Trzemeszno obr. 4, 111 obręb Trzemeszno obr. 3, 27 obręb Szydłowo.

²⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 30 września 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Dyrektor

Jolanta Oko-Brzezińska
Specjalista kontroli państwowej

z up. Tomasz Nowiński
Wicedyrektor